

DoubleDividend Management B.V.

Stembeleid

Amsterdam, 1 januari 2019

Samenvatting

DoubleDividend Management B.V. (hierna ook 'DoubleDividend') ziet het als haar fiduciaire plicht de belangen van de aandeelhouders van de door haar beheerde fondsen te vertegenwoordigen bij de ondernemingen waarin wordt belegd. DoubleDividend oefent als beheerder de zeggenschapsrechten en andere aan de aandelen verbonden rechten op een geïnformeerde manier uit en heeft hiertoe dit stembeleid opgesteld.

Het stemrecht is een belangrijk onderdeel van een goed werkend corporate governance systeem. Daarom gebruikt DoubleDividend het stemrecht in beginsel bij alle ondernemingen waarin wordt belegd. De manier waarop wordt gestemd hangt samen met de kosten, die per land sterk verschillen, en het belang van fysieke aanwezigheid. Alle agendapunten worden beoordeeld in het licht van het belang van de betreffende beleggingsinstelling en haar beleggers.

DoubleDividend publiceert ten minste eenmaal per kwartaal op haar website het feitelijk stemgedrag per agendapunt van elke aandeelhoudersvergadering waarin DoubleDividend namens de beleggingsinstellingen haar stem uitbrengt. Jaarlijks wordt een algemene beschrijving van het stemgedrag tijdens de algemene vergaderingen en een toelichting bij de belangrijkste stemmingen op de website gepubliceerd. Indien DoubleDividend geen gebruik heeft gemaakt van het stemrecht zal in dit verslag worden toegelicht waarom afgezien is van uitoefening van het stemrecht.

Introductie

DoubleDividend, als beheerder van beleggingsinstellingen, oefent de stemrechten en andere aan de aandelen verbonden rechten op de gehouden aandelen in de respectievelijke beleggingsinstellingen op een geïnformeerde manier uit. DoubleDividend is van mening dat het op verantwoorde wijze uitoefenen van de zeggenschapsrechten en andere aan de aandelen verbonden rechten de *checks and balances* binnen beursvennootschappen versterkt.

Teneinde het stemrecht en andere aan de aandelen verbonden rechten goed te kunnen uitoefenen ziet DoubleDividend erop toe dat:

- bestuurders van ondernemingen rekenschap af leggen aan hun aandeelhouders en verantwoordelijkheid nemen voor onder meer het gevoerde beleid;
- volledige openheid wordt gegeven door de ondernemingen teneinde als aandeelhouder weloverwogen beleggingsbeslissingen te kunnen nemen en rechten en verantwoordelijkheden effectief te kunnen uitoefenen. Dit betreft naast financiële informatie en informatie over de bedrijfsvoering ook nadrukkelijk het in kaart brengen van de risico's, en informatie met betrekking tot het duurzaamheids- en corporate governance beleid.

Indien DoubleDividend van mening is dat deze punten verbetering behoeven wordt de onderneming hierop aangesproken.

Gebruik van stemrecht

Het stemrecht is een belangrijk onderdeel van een goed werkend corporate governance systeem. Daarom gebruikt DoubleDividend dit recht in beginsel binnen alle ondernemingen waarin het belegt. DoubleDividend leent geen aandelen uit, waardoor het te allen tijde over haar stemrecht beschikt.

Er kan op verschillende manieren worden gestemd. De manier waarvoor wordt gekozen hangt samen met de kosten, die per land sterk verschillen, en het belang van fysieke aanwezigheid. Afhankelijk van de gemaakte afweging kan een steminstructie worden gegeven aan een derde partij, wordt op afstand gestemd (zelf of via een elektronisch platform) of is DoubleDividend zelf aanwezig bij de algemene vergadering van de onderneming om het stemrecht uit te oefenen.

Indien DoubleDividend geen gebruik heeft gemaakt van het stemrecht zal in het verslag van de uitvoering van het stembeleid rekenschap worden afgelegd waarom afgezien is van uitoefening van het stemrecht. Redenen om niet te stemmen kunnen gelegen zijn in het feit:

- dat de te maken kosten niet in verhouding staan tot de opbrengsten of dat de positie een te kleine weging heeft in de portefeuille, bijvoorbeeld omdat de positie in afbouw is.
- dat aandelen voor een te lange periode worden geblokkeerd teneinde het stemrecht te kunnen uitoefenen. In sommige landen worden aandelen geblokkeerd op het moment dat kenbaar wordt gemaakt dat het stemrecht wordt uitgeoefend, inhoudende dat je gedurende die periode de aandelen niet kunt verkopen.

Bijeenroepen buitengewone algemene vergadering en een voorstel agenderen

DoubleDividend zal alvorens zij overweegt om haar recht uit te oefenen om een verzoek in te dienen om een buitengewone algemene vergadering bijeen te roepen of om een aandeelhoudersvoorstel te

agenderen voor een algemene vergadering van een beursvennootschap, voorafgaand aan de uitoefening van dit recht overleg plegen met het bestuur van de onderneming.

Indien een door DoubleDividend voorgesteld voorstel op de agenda van een algemene vergadering van een beursvennootschap is geplaatst, zal DoubleDividend tijdens de vergadering aanwezig zijn of vertegenwoordigd zijn om dit voorstel toe te lichten en zo nodig hierover vragen te beantwoorden.

Stemgedrag

Bij het bepalen van het stemgedrag houdt DoubleDividend rekening met de specifieke context en de markten waarin de onderneming zich bevindt. De uitoefening van het stemrecht vindt plaats in overeenstemming met de beleggingsdoelstellingen en het beleggingsbeleid van de betreffende beleggingsinstelling. DoubleDividend stemt op de voorstellen van het bestuur en eventueel de aandeelhouders, op basis van eigen onderzoek. DoubleDividend maakt geen gebruik van de diensten van stemadviesbureaus.

In het algemeen worden alle agendapunten beoordeeld in het licht van het belang van de betreffende beleggingsinstelling en haar beleggers en in lijn met de beleggingsfilosofie van DoubleDividend. Indien sprake is van een (eventueel) belangenconflict dat voortvloeit uit de uitoefening van het stemrecht zal te allen tijde uitsluitend in het belang van de betrokken beleggingsinstelling en haar beleggers worden gestemd.

DoubleDividend kiest voor een doelmatige en pragmatische benadering met betrekking tot het stemmen. Het merendeel van de agendapunten die door ondernemingen in stemming worden gebracht zijn standaard en behoeven geen bijzondere aandacht. We richten ons in het bijzonder op onderwerpen waarop we een specifiek beleid hebben geformuleerd zoals samenstelling van het bestuur, beloningsbeleid, aandeelhoudersrechten, duurzaamheid en verantwoord ondernemerschap.

Onderwerp	Uitgangspunt DoubleDividend
Aandeelhoudersrechten	<ul style="list-style-type: none"> - Een aandeel een stem - Goedkeuringsvereiste voor materiële zaken, zoals grote overname, aandelenemissie > 20% van uitstaande kapitaal zonder voorkeursrecht, wezenlijke wijzigingen in corporate governance structuur etc.
Samenstelling bestuur	<ul style="list-style-type: none"> - Divers bestuur; afspiegeling van de omgeving waarin onderneming actief is - Gescheiden functie Chairman en CEO - Meerderheid non-executives, commissarissen onafhankelijk - Non-executives, commissarissen: maximaal 12 jaar totale zittingstermijn. (Her)benoemingsperiode maximaal 2 x 4 jaar en bij uitzondering en toegelicht na 8 jaar: 2 x 2 jaar

Beloningsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> - Geen benchmarking, zelf nadenken over een wenselijk beloningsbeleid gezien vanuit de gehele onderneming - Verantwoord en beheerst beloningsbeleid: <ul style="list-style-type: none"> o Duidelijk en begrijpelijk o Transparante onderbouwing, hoe wordt bijgedragen aan de strategie, lange termijn belangen en duurzaamheid o Koppeling financiële en niet-financiële prestaties o Openbaarmaking beloningsverhouding binnen onderneming (multiple laagstverdienende en meestverdienende) o Maximale beloning CEO grote onderneming € 1 – 3 miljoen op jaarbasis. DoubleDividend houdt rekening met beloningsverschillen Europa en Verenigde Staten. Voorstellen boven € 5 miljoen altijd tegenstem
Jaarverslag	<ul style="list-style-type: none"> - Geïntegreerd jaarverslag - Ondernemingen die structureel minder dan 20% winstbelasting betalen aanspreken
Aandeelhoudersvoorstellen	<ul style="list-style-type: none"> - Dienen transparant te zijn over inhoud en motivatie van het voorstel. Lange termijn waardecreatie dient uitgangspunt te zijn voor aandeelhoudersvoorstellen
Controversiële agendapunten	<ul style="list-style-type: none"> - Elk controversieel agendapunt zal beoordeeld worden in het belang van de lange termijn waardecreatie

Publicatie stembeleid en -gedrag

DoubleDividend heeft het stembeleid op haar website, www.doubledividend.nl, gepubliceerd. DoubleDividend zal ten minste één keer per jaar het stembeleid evalueren en indien en waar nodig aanpassen.

DoubleDividend publiceert het feitelijk stemgedrag per agendapunt van elke aandeelhoudersvergadering waarin DoubleDividend namens haar beleggingsinstellingen haar stem uitbrengt. Dit gebeurt uiterlijk binnen 15 werkdagen na het einde van ieder kwartaal. Voor zover afwijking van het stembeleid heeft plaatsgevonden, wordt dit voorzien van een verklaring.

Jaarlijks wordt een algemene beschrijving van het stemgedrag tijdens de algemene vergaderingen en een toelichting bij de belangrijkste stemmingen op de website gepubliceerd. Hierin worden zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens gepubliceerd over het stemgedrag, bijvoorbeeld het aantal aandeelhoudersvergaderingen waar wel en niet gestemd is, hoe is gestemd of waarom niet is gestemd en in welke gevallen en met welke reden is afgeweken van het stembeleid. Bij een tegenstem of onthouding van stemming bij een voorstel van het bestuur zal op eigen initiatief of op

verzoek van de onderneming uitleg hiervoor worden gegeven aan het bestuur van de onderneming. Daarnaast zal worden aangegeven of DoubleDividend fysiek op een vergadering van aandeelhouders aanwezig is geweest of middels een steminstructie gegeven aan een derde partij heeft gestemd.